

KRIMINALOMSORGEN

Rapport

Nordisk statistikk

for kriminalomsorgen i Danmark, Finland,
Island, Norge og Sverige

2002 – 2006

Ragnar Kristoffersen (red.)

5/2008

KRIMINALOMSORGEN

**Nordisk statistikk
for kriminalomsorgen i Danmark, Finland,
Island, Norge og Sverige**

2002 - 2006

Ragnar Kristoffersen (red.)

Kriminalomsorgens utdanningscenter KRUS
Oslo, juni 2008

Utgitt av:

Kriminalomsorgens utdanningscenter KRUS

Boks 6138 Etterstad

0602 Oslo

www.krus.no

Copyright: Kriminalomsorgens utdanningscenter KRUS, Oslo 2008

I serien: KRUS rapporter

Nr 5/2008

ISBN: 978-82-91910-84-0

ISSN: 0803-9402

Det må ikke kopieres fra denne bok i strid med åndsverkloven eller avtaler om kopiering inngått med KOPINOR, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Kopiering i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning og kan straffes med bøter eller fengsel.

Forord

Denne publikasjonen er et resultat av et årelangt samarbeid mellom kriminalomsorgen i Danmark, Finland, Norge og Sverige. Fra og med 2005 har også Island deltatt i dette samarbeidet. Å presentere en felles, nordisk statistikk for kriminalomsorgen var en idé som oppstod på de årlige, nordiske intern-forskermøtene for kriminalomsorgen. En gang i året samles forskere og andre som arbeider med statistikk. Gjennom årene har mange personer bidratt til denne statistikkserien, som ikke hadde vært mulig uten deres innsats. Norge overtok samordnings- og publikasjonsansvaret for denne statistikkserien i 2003. I 2007 publiserte KRUS også for første gang en engelsk versjon av denne serien. Denne rapporten er tredje utgivelse fra Norge. Ragnar Kristoffersen har redigert rapporten og skrevet kommentarkapittelet.

KRUS, mai 2008

Direktør

Redaktørens forord

Størst mulig sammenlignbarhet er et ideal som har vært etterstrebet i arbeidet med denne og tidligere publikasjoner, men idealet kan aldri oppnås 100 % fordi landene har litt ulik lovgivning og praksis. Samtidig er de nordiske landene såpass like at det er forsvarlig å foreta sammenligninger på en del områder. Forskjeller i resultater mellom landene må likevel tolkes med forsiktighet, og i den forbindelse er det viktig å lese definisjonene og notene til tabellene. Det har tatt lang tid å utarbeide og kvalitetssikre definisjoner på svensk. Av hensyn til sammenlignbarheten og kontinuiteten i statistikkserien har vi derfor beholdt svensk tekst i definisjonene og i tabellene. Spørsmål vedrørende resultater fra enkelte land kan rettes til det enkelte lands medlem av statistikkgruppen. Følgende har vært kontaktpersoner og leverandører av tallmaterialet til denne rapporten:

Danmark: Bo Kielstrup: bo.kielstrup@kriminalforsorgen.dk

Finland: Marja-Liisa Muiluvuori: marja-liisa.muiluvuori@om.fi

Island: Hafdis Guðmundsdóttir: HafdisG@tmd.is

Norge: Ragnar Kristoffersen: ragnar.kristoffersen@krus.no

Sverige: Karin Lindsten: karin.lindsten@kriminalvarden.se

Statistikk for årene 1991 – 1992 er publisert i den svenske kriminalomsorgens serie PBU 2/1995. PBU 2/1996 inneholder statistikk for årene 1991 – 1994. Seriene 1996 – 2002 og 1997 – 2001 kan bestilles fra kriminalvårdens hovedkontor, 60180 Norrköping. Statistikk for 1999 – 2003 og 2001 – 2005 er publisert som KRUS-rapporter og kan bestilles fra biblioteket eller lastes ned fra www.krus.no.

Ragnar Kristoffersen

Innholdsfortegnelse

1	Definisjoner	7
2	Utviklingstrekk i Norden	14
2.1	Nyankomne og gjennomsnittsbelegg i kriminalomsorgen.....	14
2.1.1	Påbegynt soning av fengselsdom	14
2.1.2	Nyankomne til friomsorgen	15
2.1.3	Gjennomsnittlig antall frihetsberøvede.....	17
2.1.4	Forholdet mellom fengsel og friomsorg.....	20
2.1.5	Visse grupper fengseldømte en bestemt dag	21
2.2	Rømninger.....	21
2.3	Dødsfall i fengslene	22
2.4	Plassituasjonen i fengslene.....	23
2.5	Personalsituasjonen.....	23
3	Tabeller	25
3.1	Klienttillstrømning til kriminalvården	25
3.1.1	Danmark.....	25
3.1.2	Finland	26
3.1.3	Island.....	27
3.1.4	Norge.....	28
3.1.5	Sverige	29
3.2	Medelantal frihetsberövade per kategori.....	30
3.2.1	Danmark.....	30
3.2.2	Finland	31
3.2.3	Island.....	32
3.2.4	Norge.....	33
3.2.5	Sverige	34
3.3	Medelantal frivårdsklienter per kategori.....	35
3.3.1	Danmark.....	35
3.3.2	Finland	36
3.3.3	Island.....	37
3.3.4	Norge.....	38
3.3.5	Sverige	39
3.4	Belägning av fängeseldömda en bestämd dag	40
3.4.1	Danmark.....	40
3.4.2	Finland	41
3.4.3	Island.....	42
3.4.4	Norge.....	43
3.4.5	Sverige	44
3.5	Rymningar direkt från anstalts- eller häktesområde	45
3.5.1	Danmark.....	45

3.5.2	Finland	45
3.5.3	Island.....	46
3.5.4	Norge.....	46
3.5.5	Sverige	47
3.6	Dödsfall i anstalter och häkten.....	48
3.6.1	Danmark.....	48
3.6.2	Finland	48
3.6.3	Island.....	48
3.6.4	Norge.....	48
3.6.5	Sverige	48
3.7	Anstalts- og häktesenheter samt platsbykapacitet vid årets slut	49
3.7.1	Danmark.....	49
3.7.2	Finland	50
3.7.3	Island.....	51
3.7.4	Norge.....	52
3.7.5	Sverige	53
3.8	Platser, belægning og belægningsprocent i medeltal	54
3.8.1	Danmark.....	54
3.8.2	Finland	55
3.8.3	Island.....	56
3.8.4	Norge.....	57
3.8.5	Sverige	58
3.9	Personal i kriminalvården i absoluta tal og i relation til antalet klienter.....	59
3.9.1	Danmark.....	59
3.9.2	Finland	59
3.9.3	Island.....	60
3.9.4	Norge.....	60
3.9.5	Sverige	61

1 Definisjoner

Beläggning

Personer som upptar en plats som drivs av kriminalvården.

Bötesförvandling

De som tilldömts böter och inte betalat kan i stället få avtjäna en tid i fängelse. I Danmark, Island och Norge kan en person som först avtjänar en fängelsedom vara kvar i fängelse för att avtjäna bötesstraff. I Island och Norge räknas personen då i kategorin bötesförvandling, men i Danmark räknas personen i kategorin dömda. Bötesförvandling i Sverige innebär att den som döms till böter och inte kan betala, döms på nytt. Domen blir då fängelse i lägst fjorton dagar och högst tre månader.

Central administration

Avser i Danmark direktorat, i Finland Fångvårdsavdelningen/Bråttspåföljdsverket i Justitiedepartementet, i Norge kriminalvårdens centrala förvaltning/departement och de regionala kontoren, i Sverige Kriminalvårdsstyrelsen/kriminalvårdens huvudkontor inkl. de regionala kontoren och i Island den islandske kriminalvårdstyrelsen ("Fangelsismálastofnun ríkisins").

Dödsfall i anstalter och häkten

Avser de personer som har dött eller tagit sitt liv inne på anstalten eller inne på häktet. När den intagna skadat sig själv inne på anstalten eller häktet och senare dör av skadan utanför anstalten eller häktet, t.ex. i sjukhus, räknas även detta som självmord i fängelse respektive häkte.

Dömda till fängelse

Personer dömda till frihetsberövande kriminalvårdspåföljd och som är inskrivna och avtjänar straff i eller utanför anstalt.

Enhet

En hel eller en del av en anstalt. En anstalt som har en sluten och en öppen del räknas som två enheter. En anstalt som har två geografiskt åtskilda delar där båda är slutna/öppna räknas också som två enheter.

Förvaring

Förvaring i Danmark är ett tidsbestämt straff som kan utdömas om en person begått ett allvarligt brott och utgör fara för andras liv. Rätten avgör när personen ska frigges.

Förvaring i Norge är ett tidsbestämt straff som kan utdömas om en person begått ett allvarligt brott och rätten menar att det är risk för återfall. Det utdöms en maximitid och vanligtvis en minimitid som ska avtjänas. Den förvaringsdömda kan frigges på prov när minimitiden er avtjänat. Maximitidet kan forlängas av domstolen. Förvaring ersätter s.k. sikring, se detta.

Häktade

Personer misstänkta för brott som är frihetsberövade efter beslut av domstol.

Häkte

En sluten enhet där häktade med flera förvaras. I Danmark är begreppet arresthus. Cirka 70 procent av platserna brukas av häktade. Bötesfångar samt dömda till korta fängelsestraff utgör de resterande 30 procenten på arresthusen. Köpenhamns fängelser ingår under häkten. I Finland, Island och Norge finns inte några särskilda häkten utan häktade finns på vissa slutna anstalter. Av de intagna på svenska häkten är cirka 75 procent häktade. De övriga 25 procenten består dels av fängelsedömda som av särskilda skäl finns på häkte samt gruppen "övriga inskrivna" enligt definition.

Inskrivna frihetsberövade

Inskrivna vid anstalter och häkten samt andra enheter som drivs av kriminalvården utom de olovligen frånvarande. Antalet inkluderar inskrivna som till exempel är på sjukhus, på behandlingshem eller någon form av utslussningsboende som inte tillhör kriminalvården.

Inskrivna frivårdsklienter

Antalet inskrivna vid frivården som avtjänar en pågående verkställighet inom frivården. De anstaltsklienter som redan är inskrivna men ännu inte villkorligt frigivits, räknas inte.

Intensivövervakning med elektronisk kontroll, s.k. fotboja

Ett sätt att verkställa ett utdömt fängelsestraff om högst tre månader utanför anstalt. I Sverige är målgruppen för fotboja fr.o.m. 1.4.2005 utökad till de med fängelsestraff om högst sex månader. Klienter med fotboja har förbud att vistas utanför bostaden annat än på särskilt angivna tider och för särskilda ändamål, som t.ex. arbete eller inköp. Efterlevnaden av förbudet kontrolleras med elektroniska hjälpmedel. För att kunna avtjäna med fotboja skall den dömda ha medgivande från samboende och egen bostad, arbete eller delta i utbildning. Sedan 1 oktober 2001 används fotbojan i Sverige också som en utslussåtgärd för intagna som är dömda till minst två års fängelse. Från och med 1 januari 2007 ändrats reglerna så att dömda till minst sex månader fängelse kan beviljas fotboja. Fram till juli 2005 var Sverige det enda nordiska land som använde fotboja. Danmark införde elektronisk övervakning fr.o.m. 1 juli 2005. Målgruppen i Danmark var fram till april 2006 rattfyllerister och personer som kört bil utan körkort. Från april 2006 utökades målgruppen till alla som på gärningstidpunkten var under 25 år och som är idömd ett fängelsestraff på till och med tre månader.

Internering

I Finland kan domstolen besluta att en farlig återfallsförbrytare ska interneras. Förutsättningen är att personen dömts för våldsbrott om minst två år samt att han under de senaste tio åren har dömts för våldsbrott av synnerlig farlighet. Internering ströks i lagen 1. oktober 2006.

Kontraktsvård, eller skyddstillsyn med särskild behandlingsplan

Skall ersätta ett fängelsestraff upp till normalt ett år. Förutom det som ingår i skyddstillsyn ska den dömda följa en särskild behandlingsplan. Påföljden är främst avsedd för missbrukare. Den dömda ska lämna sitt samtycke.

Livstidsdömda

Personer dömda till fängelse på livstid. I Danmark avgörs det om den dömda skall frigges på prov när 12 år av straffet är avtjänat. Det bestäms en prövotid på upp till 5 år. I Finland och Sverige är straffet verkställt om personen beviljas nåd. I Sverige innebär nåd normalt att man får livstidsstraffet omvandlat till ett tidsbestämt straff. Från och med 1 november 2006 kan domstol omvandla livstidsstraff till tidsbestämt straff. Personer redovisas som livstidsdömda så länge som strafftiden är obestämd. Island och Norge har inte livstidsdömda.

Nyttillkomna klienter i kriminalvård i frihet

Klienter som under perioden börjat verkställa någon form av påföljd inom kriminalvården och som inte är frihetsberövade. Även de som villkorligt frigivits med övervakning (tillsyn) ingår.

Personal

Den totala personalresursen, uttryckt i årsarbetskrafter/heltidstjänster, som var anställda och varit tillgänglig om sjukfrånvaro inte förekommit. En person som arbetar halvtid och är anställd sex månader under ett budgetår är således 0,25 personalresurser. I Island och Norge är bibliotekarier, lärare och sjukvårdspersonal inte anställda inom kriminalvården. I Sverige är läkare normalt inte anställda. I Finland är det blandat och i Danmark är både lärare och sjukvårdspersonal anställda inom kriminalvården.

Platser, platskapacitet

Tillgängliga platser dvs. platser som kan beläggas heldygn kontinuerligt och har varit eller kunde ha varit i bruk.

Påbörjade fängelsestraff

Personer som under perioden påbörjat verkställighet av frihetsberövande straff.

Bötesfångar är ej medräknade.

Rymningar direkt från anstalt eller häkte

Antalet gånger personer har avvikit direkt från anstalten eller häktets område (innanför fysiskt hinder på slutna anstalter och häkten). Om två personer avviker samtidigt räknas det alltså som två avvikelser.

Samhällstjänst

Skall ersätta ett fängelsestraff genom att den dömda utför oavlönat arbete i ett bestämt antal timmar. Arbetet utförs oftast för någon ideell förening. Den dömda ska lämna sitt samtycke. I Sverige kombineras samhällstjänst med skyddstillsyn. Från och med 1999 finns i Sverige också påföljden villkorlig dom med föreskrift om samhällstjänst. Den som döms till denna påföljd står inte under övervakning. I Island kan kriminalvårdstyrelsen besluta om samhällstjänst när den dömda har en ovillkorlig dom på högst 6 månader. Personer som är dömda till böter överstigande ungefär € 700 och inte betalar, kan också få avtjäna samhällstjänst.

Samhällsstraff

Samhällsstraff ("samfunnsstraff" på norska) infördes i Norge den 1.3.2002. De utdömda timmarna samhällsstraff ska avtjänas genom a) samhällsnyttigt arbete b) deltagande i programverksamhet eller c) andra åtgärder som syftar till att motverka återfall i ny kriminalitet. Samhällsnyttigt arbete motsvarar det som tidigare kallades "samfunnstjeneste" (samhällstjänst) i Norge.

Sikring

I Norge användes s.k. sikring fram till 1. januari 2002, då den ersattes av förvaring. Rättsligt sett är sikring inte ett straff. Domstolen dömda till sikring när det var risk för nya brott på grund av psykisk störning eller på grund av den kriminelles mentala förmåga eller tillstånd. I domen fastställs en maximaltid, normalt 5-10 år. Varje år

prövas om det är säkerhetsmässigt nödvändigt att den dömda ska vara i anstalt. Från och med 2002-01-01 ersätts sikring av förvaring, som är ett tidsbestämt straff för grov kriminalitet när det är risk för nya brott.

Skyddstillsyn

Personen har övervakning under normalt ett år, men prøvotiden är tre år. Villkor om missbruksvård m.m. kan förekomma.

Skyddstillsyn med särskild behandlingsplan,

Se kontraktsvård.

Slutna anstalter

Anstalter/enheter med någon form av rymningshinder.

Tillsyn av psykiskt sjuka som är kriminella

Personer som är psykiskt sjuka och som på grund av begått kriminalitet är dömda till psykiatrisk vård samt tillsyn av Kriminalforsorgen.

Utländska medborgare

Personer med utländskt medborgarskap oavsett var de är bosatta.

Villkorligt dömda med övervakning

De klienter som får en tidsbestämd villkorlig dom till fängelse. I Danmark kan det även förekomma att det inte är fastställt något tidsbestämt straff i den villkorliga domen.

Under en viss prøvotid kan domen omvandlas till fängelse om nya brott begås eller vid misskötsamhet. En villkorlig dom till fängelse kan i vissa fall kombineras med övervakning och i Norge är detta alltid fallet. I Danmark, Island och Norge kan även villkor om narkotika- och alkoholbehandling förekomma. I Finland är det bara unga som fyllt 15 men inte 21 när brottet begicks som kan komma i fråga.

Villkorligt frigivna med övervakning

De klienter som avtjänat fängelsestraff och frigivits efter att del av strafftiden avtjänats enligt särskilda regler. De som redovisas som frivårdsklienter är villkorligt frigivna som efter frigivningen har en övervakare. Villkor om missbruksvård m.m. kan förekomma.

Öppna anstalter

Den typ av anstalt/enhet där egentliga rymningshinder inte finns.

Övriga inskrivna

Avser till exempel i förvartagna enligt utlänningslagen, psykiskt störda, missbrukare och vård av unga.

Teckenförklaring

- noll
- 0 mindre än 0,5
- . ingen adekvat uppgift
- .. ingen uppgift

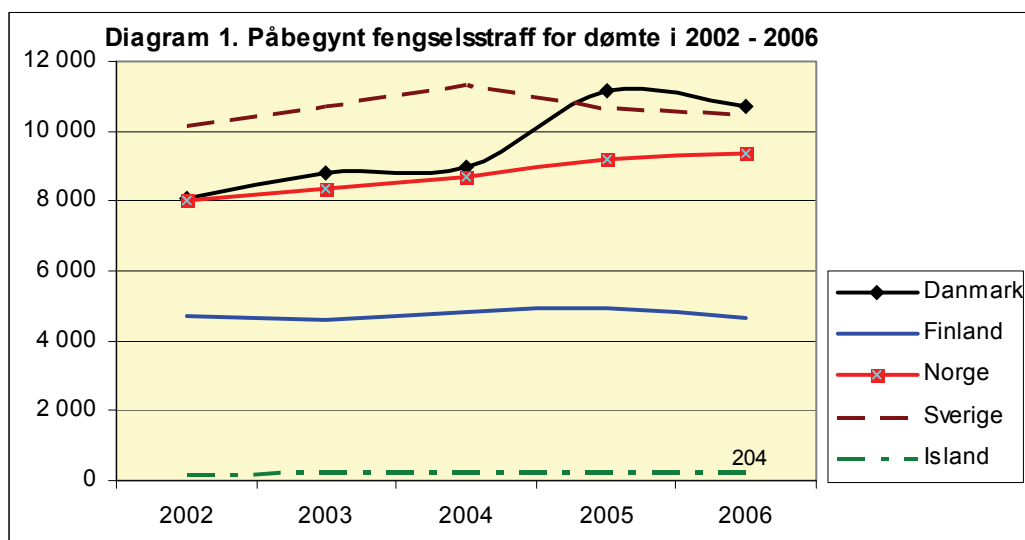
2 Utviklingstrekk i Norden

Dette kapittelet kommenterer noen utvalgte utviklingstrekk i kriminalomsorgen i de nordiske landene. Se også kommentarer i kapittel 2 i fjorårets utgave. Kapittelet er skrevet av Ragnar Kristoffersen.

2.1 Nyankomne og gjennomsnittsbelegg i kriminalomsorgen

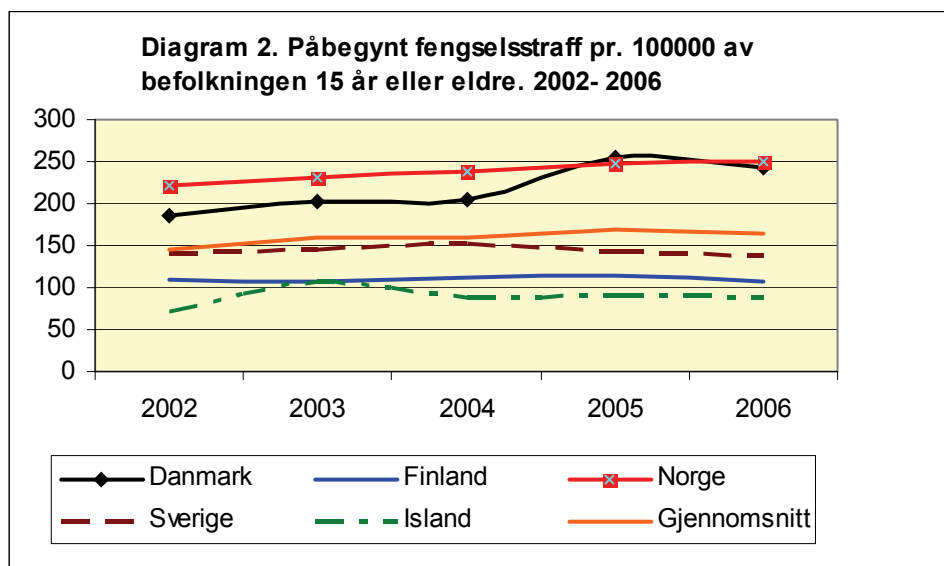
2.1.1 Påbegynt soning av fengselsdom

Diagram 1 viser påbegynt soning av fengselsstraff i Norden, jf. tabeller i 3.1. Samlet iverksatte de nordiske landene 35 368 fengselsdommer i 2006, 14 % flere enn i 2002, men 793 færre enn i 2005. Den generelle tendensen til en økning i antallet som soner en fengselsstraff er svekket i 2006 sammenlignet med perioden før 2006. Danmark hadde en stor økning i 2005, som kan forklares med at man avvirket en soningskø på over 2000 dommer. I 2006 faller imidlertid antallet med litt over 4 % i Danmark. Finland og Sverige har også færre påbegynte dommer i 2006, henholdsvis

6 og 2 %. Ved utgangen av 2006 hadde Norge fortsatt en soningskø på 2499 dommer. Arbeidet med å avvikle soningsrestansene forklarer sannsynligvis at økningen i domssoning fortsetter i Norge i 2006. Situasjonen i Island er derimot stabil.

En sammenligning av bruken av fengselsstraff overfor befolkningen i straffbar alder, støtter inntrykket av en liten nedgang i 2006. Beregning av antall påbegynte fengselsstraffer pr. 100 000 av befolkningen 15 år eller eldre viser at andelen faller litt i alle land med unntak av en liten økning i Norge. I gjennomsnitt for alle landene faller andelen fra 170 pr. 100 000 i straffbar alder i 2005 til 165 pr. 100 000 i straffbar alder i 2006 (jf. diagram 2). Island har den laveste andelen med 87 domssonere pr. 100 000 15 år eller eldre i 2006, mot Norges andel på 251 samme år. Norge har dermed passert Danmark, som følger tett etter med en andel på 241 i 2006.

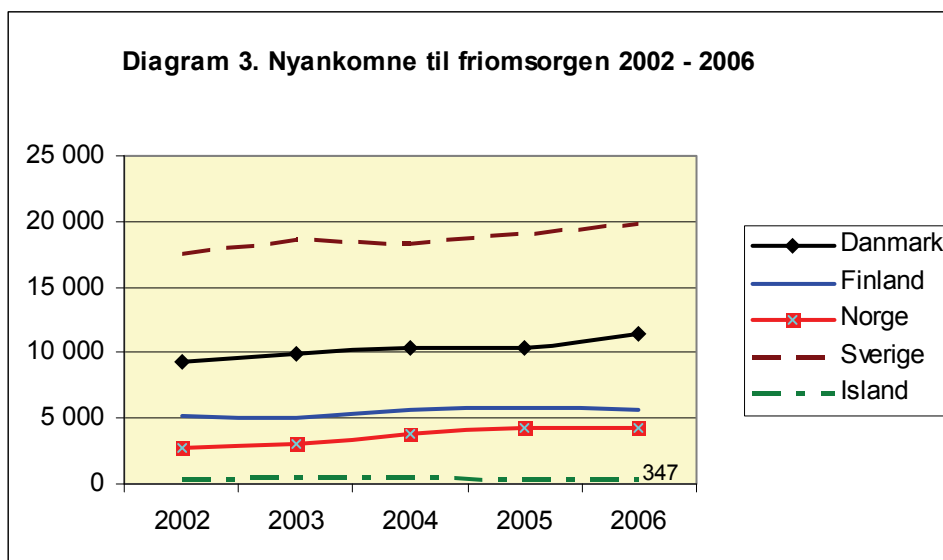

2.1.2 Nyankomne til friomsorgen

Tabellene i 3.1 viser også antall nyankomne til friomsorgen. Med unntak av Finland, som totalt sett opplever en liten nedgang i 2006, øker antallet påbegynte friomsorgsreaksjoner i alle land i 2006, jf. diagram 3. Samlet iverksatte den nordiske

frimsorgen 41 681 reaksjoner i 2006. I gjennomsnitt har økningen siden 2002 vært ca. 19 % for alle landene under ett, men med til dels store forskjeller landene imellom. Danmark har hatt ca. 25 % økning i antall klienter siden 2002. Finland har hatt en økning på ca. 9 % siden 2002, og Sverige har hatt en økning på 13 %. Norge har relativt sett hatt den største økningen i femårsperioden, ca. 56 % flere nyankomne siden 2002. Island har hatt en nedgang i nyankomne til frimsorgen etter 2003, men antallet i 2006 er likevel 6 % høyere enn i 2002.

Økningen i 2006 i Danmark var på hele 1088 flere nyankomne klienter sammenlignet med året før. I Danmark er det elektronisk kontroll med fotlenke som står for det meste av økningen i 2006, men også alkoholistbehandling og tilsyn med prøveløslatte øker en del. 64 tilfeller av elektronisk kontroll ble iverksatt i Danmark etter 1. juli 2005. 694 nytilkomne i 2006 representerer m.a.o. cirka en tidobling sammenlignet med året før.

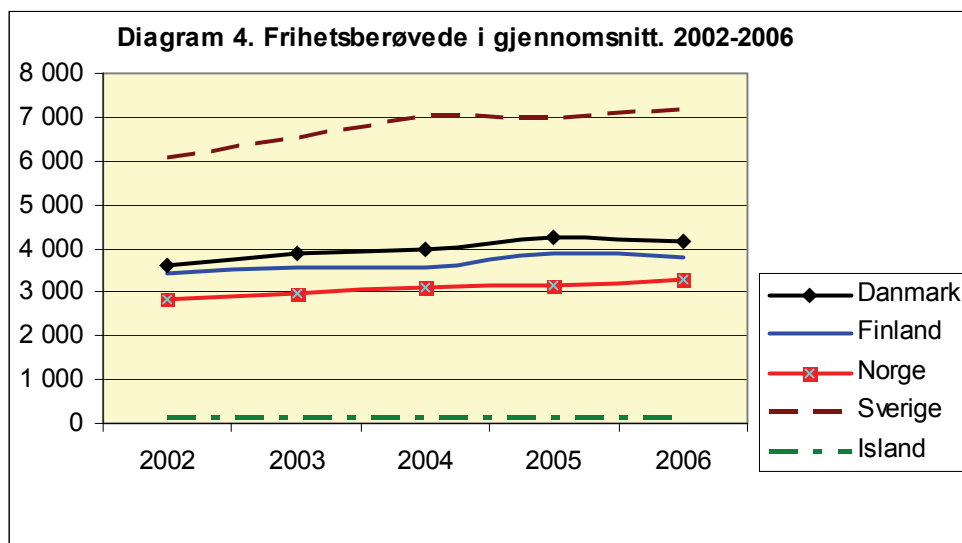

I Norge og Sverige er det økningen i antall dommer på samfunnstjeneste/ samfunnsstraff som er hovedårsaken til økningen i antall nyankomne klienter i 2006. I Finland, Norge og Island utgjør samfunnsstraff/samfunnstjeneste henholdsvis 65, 62 og

56 % av alle nytilkomne klienter, men i Finland og Island er det tilsyn med prøveløslatte som har økt mest i femårsperioden. I Sverige fortsetter også økningen i antall personer som gjennomfører tilsyn med elektronisk kontroll, 1163 (52 %) flere enn i 2002. Økningen har sammenheng med at Sverige i oktober 2001 utvidet ordningen med elektronisk overvåking til også å gjelde innsatte som har sonet den første delen av en lengre fengselsstraff (utslusing).

2.1.3 Gjennomsnittlig antall frihetsberøvede

Det gjennomsnittlige fangetallet i Norden er riktignok 15 % høyere i 2006 enn i 2002, men det samlede, gjennomsnittlige fangetallet i Norden er så og si uendret i 2006 sammenlignet med 2005, 18 559 mot 18 442. Det skyldes blant annet at det er færre som påbegynner en fengselsstraff i Danmark, Finland og Sverige, jf 2.1.1. Som i Norge, øker likevel gjennomsnittlig antall frihetsberøvede i Sverige på grunn av et høyere gjennomsnittstall for domssonere (jf. tabell 3.2.5).

18 559 frihetsberøvede i gjennomsnitt tilsvarer et gjennomsnitt på 75 innsatte pr.

100 000 av hele befolkningen i Norden. Utviklingen i det gjennomsnittlige fangetallet pr. 100 000 av hele befolkningen i de enkelte nordiske landene de siste fem årene vises i tabell 1. Fangetallet pr. 100 000 av befolkningen går ned i Danmark og Finland i 2006, mens situasjonen er stabil i Island. I Norge øker derimot antallet. Vi ser også en liten økning i Sverige.

Tabell 1. Gjennomsnittlig antall frihetsberøvede pr. 100000 av hele befolkningen. 2002 - 2006					
	2002	2003	2004	2005	2006
Danmark	67	72	74	78	76
Finland	66	69	69	74	72
Island	42	46	48	47	48
Norge	63	65	68	68	71
Sverige	68	73	78	78	79

Tabell 2 viser et tilsvarende mønster dersom vi sammenligner gjennomsnittlig antall innsatte pr. 100 000 av befolkningen i straffbar alder i 2005 med 2006.

Tabell 2. Frihetsberøvede i gjennomsnitt	Danmark	Finland	Island	Norge	Sverige
pr. 100000 av befolkning \geq 15 år i 2006	94	87	62	88	95
pr. 100000 av befolkning \geq 15 år i 2005	96	90	61	85	94

Økningen i antallet påbegynte fengselsstraffer og antall innsatte fram til og med 2005 fant sted parallelt med en litt ujevn økning i gjennomsnittlig idømt ubetinget fengselsstraff i de nordiske landene. I 2006 ser vi imidlertid for første gang i perioden en nedgang i straffeutmålingen i alle de nordiske landene. Tabell 3 viser gjennomsnittlig antall idømte måneder ubetinget fengselsstraff i Norden i femårsperioden. Bortsett fra

Danmark er straffeutmålingen høyest i alle land i 2005. Beregningene er gjort på litt forskjellig måte (jf. note 1), hvilket innebærer at tallene ikke er helt sammenlignbare landene imellom. Tallene illustrerer imidlertid utviklingen i det enkelte land.

	2002	2003	2004	2005	2006
Danmark	6,0	5,9	6,1	5,7	5,4
Finland	8,4	8,5	8,1	8,8	8,6
Island	6,8	6,9	6,9	7,4	7,3
Norge	4,7	5,6	5,4	5,5	4,9
Sverige	8,0	8,1	8,1	8,2	7,9

I Norge har gjennomsnittlig antall varetektsinnsatte gått ned fra 660 i 2002 til 563 i 2006, som tilsvarer 17 % av gjennomsnittlig antall frihetsberøvede. Bruken av varetekt har ellers vært forholdsvis stabil i de øvrige nordiske landene målt som andel av alle innsatte. Danmark hadde en varetektsandel på 27 % av alle innsatte i 2006, som er lik gjennomsnittet i hele femårsperioden. Island og Finland har Nordens laveste varetektsandeler, 12-13 % av gjennomsnittlig antall frihetsberøvede i 2006. I Sverige utgjorde varetektsinnsatte vel en femtedel (21 %) i femårsperioden.

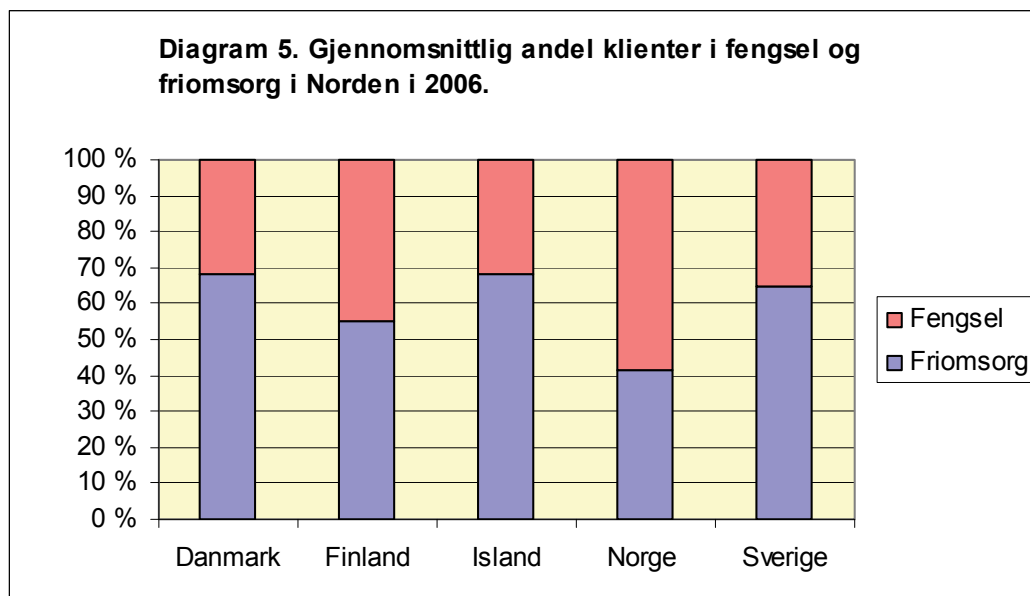
¹ Beregning er gjort på grunnlag av idømt straff for alle avsagte fengselsdommer i Danmark, Finland og Norge det aktuelle året. I Island og Sverige er gjennomsnitt beregnet på grunnlag av idømt straff blant mottatte fengselsdommer i kriminalomsorgen det aktuelle året. Forskjellen i beregningsgrunnlag kan ha hatt en viss betydning for resultatet, slik at straffenivået landene imellom ikke uten videre kan sammenlignes. Forskjellen vil imidlertid ikke påvirke tendensen over tid.

2.1.4 Forholdet mellom fengsel og friomsorg

Tabell 4 viser gjennomsnittlig antall personer i Norden som var frihetsberøvet eller avtjente en friomsorgsreaksjon i 2006, jf. tabeller i 3.2 og 3.3. Det totale antallet klienter i Norden var 47 997 i 2006, som tilsvarer 194 pr. 100 000 av befolkningen i Norden.

Forholdstallet innebærer at 2 promille av totalbefolkningen i Norden var under gjennomføring av en eller annen straffereaksjon i kriminalomsorgen i løpet av 2006. 61 % av klientene utholdt en reaksjon i friomsorg, mens 39 % var frihetsberøvet. Andelen som utholder en friomsorgsreaksjon i forhold til andelen frihetsberøvede er ganske lik i Danmark, Island og Sverige, litt under 70 % av klientene, jf. diagram 5. Norge og Finland skiller seg ut. Norges andel er ca 42 %.

Tabell 4. Gjennomsnittlig antall klienter i kriminalomsorgen i Norden. 2006						
	Danmark	Finland	Island	Norge	Sverige	Sum
I friomsorgen	8 839	4 593	308	2 352	13 346	29 438
Frihetsberøvede	4 140	3 778	145	3 300	7 196	18 559
Total	12 979	8 371	453	5 652	20 542	47 997

2.1.5 Visse grupper fengselsdømte en bestemt dag

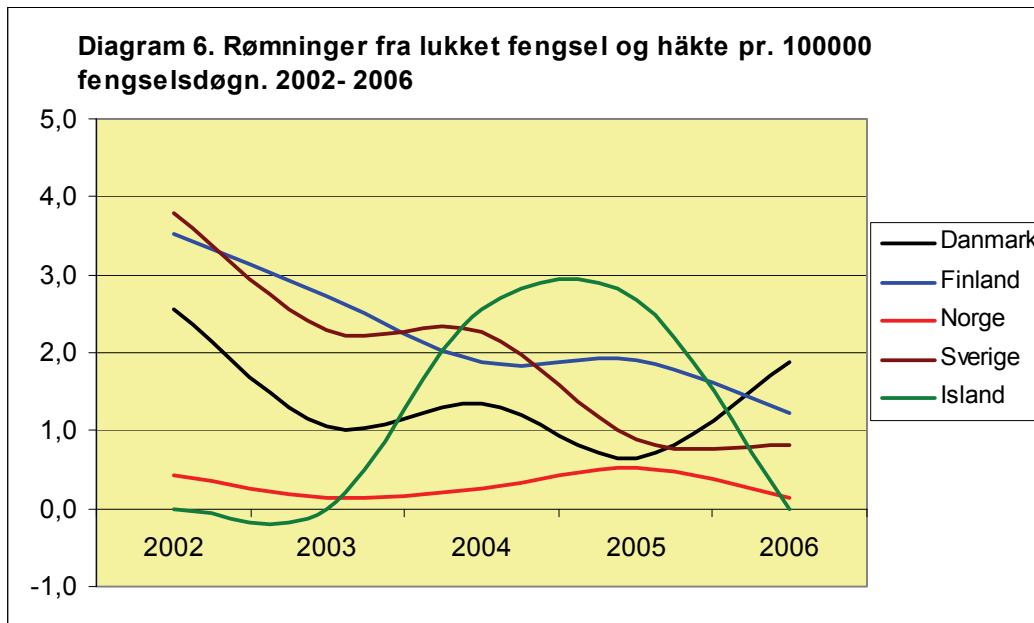
Måling av visse grupper fengselsdømte en bestemt dag (jf. 3.4) viser at økningen i antall livstidsdømte fortsetter i Finland og Sverige. Siden 2002 har det blitt 84 % flere livstidsdømte i Finland og 42 % flere i Sverige. Danmark har den laveste andelen kvinnelige domsinnsatte, ca. 4 % i 2006. De øvrige landene har en andel på 5 – 6 %. Målingen viser også totalt 24 fengselsdømte under 18 år i Norden i 2005, samme antall som i 2005, som tilsvarer 2 promille av alle fengselsdømte. Island hadde bare én fengselsdømt under 18 år, og Sverige hadde ingen. Sistnevnte må ses i lys av at Sverige har et tiltak som kalles "sluten ungdomsvård", et fengslingsalternativ for unge lovbrytere. Når det gjelder utenlandske statsborgere, skiller Sverige seg stadig ut med en andel på gjennomsnittlig 28 % av alle dømte på en bestemt dag i 2006. I Sverige utgjør dømte fra de andre nordiske landene 15 % av de dømte utlendingene. I Norge er den tilsvarende andelen 9 %. Finland har en andel på ca. 4 %, og Danmark har en andel på 2 %. Island har ingen nordiske utlendinger.

2.2 Rømninger

Med unntak av Danmark fortsetter nedgangen i rømningstallene fra lukkede fengsler og "håkten" i 2006. Island hadde ingen rømninger i 2006, verken fra åpent eller lukket fengsel/"håkten". Når det gjelder åpne fengsler, har Danmark derimot en klar nedgang i rømningstallene i 2006, et godt resultat tatt i betraktning at Danmark stadig har det høyeste antall fanger i åpne fengsler og den høyeste plassutnyttelsen i Norden. I Finland, Norge og Sverige øker riktignok rømningstallene fra åpne fengsler i 2006, men i Norge og Sverige er likevel antallet godt under det høyeste nivået i femårsperioden.

Diagram 6 viser utviklingen i antall rømninger fra lukket fengsel eller varetektsfengsel ("håkte") pr. 100 000 fengselsdøgn i lukket fengsel og "håkte".²

² Tabellene i 3.5 viser hele tall. For visualiseringens skyld viser diagram 6 tallverdier pr. 100 000 fengselsdøgn med 1 desimal og utjevnedde grafer.

Som nevnt i fjorårets kommentar til denne statistikkserien, kan nedgangen i rømninger skyldes flere forhold, men økt fokus på sikkerhet både fysisk og organisatorisk kombinert med resultatkrav der fengslene blir pålagt å redusere antall rømninger, har nok spilt en rolle. Innføring av straff for å rømme kan også ha hatt en viss betydning. I 2002 ble det straffbart å rømme fra fengsler i både Danmark og Norge.³

2.3 D dsfall i fengslene

Sum antall d dsfall i nordiske fengsler økte i perioden 2002 – 2005, fra totalt 43 tilfeller i 2002 til 54 i 2006. I 2006 faller imidlertid det samlede antallet med nesten en tredjedel til 37 d dsfall på grunn av færre selvmord i fengsel. Selvmordene utgjorde 12 d dsfall i 2006, en halvering i forhold til gjennomsnittsnivået i perioden 2003 – 2005. Det skyldes

³ I Norge ble bestemmelsen innført i forbindelse med den nye straffegjennomføringsloven av 1. mars 2002, jf § 40 siste ledd.

særlig nedgangen i antall selvmord i Danmark fra åtte tilfeller i 2005 til ett i 2006. Island hadde ingen dødsfall i fengsel i 2006.

2.4 Plassituasjonen i fengslene

Med unntak av Danmark og Island fortsetter den samlede plasskapasiteten å øke i alle land i 2006 (jf. 3.7). I 2002 var den samlede plasskapasiteten i Norden 16 103 plasser. Målt ved årets slutt i 2006 var den 18 200, som tilsvarer en økning på 13 %. I Norge øker antall åpne plasser med 149 i 2006. Finland øker antall åpne plasser med 172 samme år, men økningen kan også skyldes omdefinering av plasskapasiteten (se note 35).

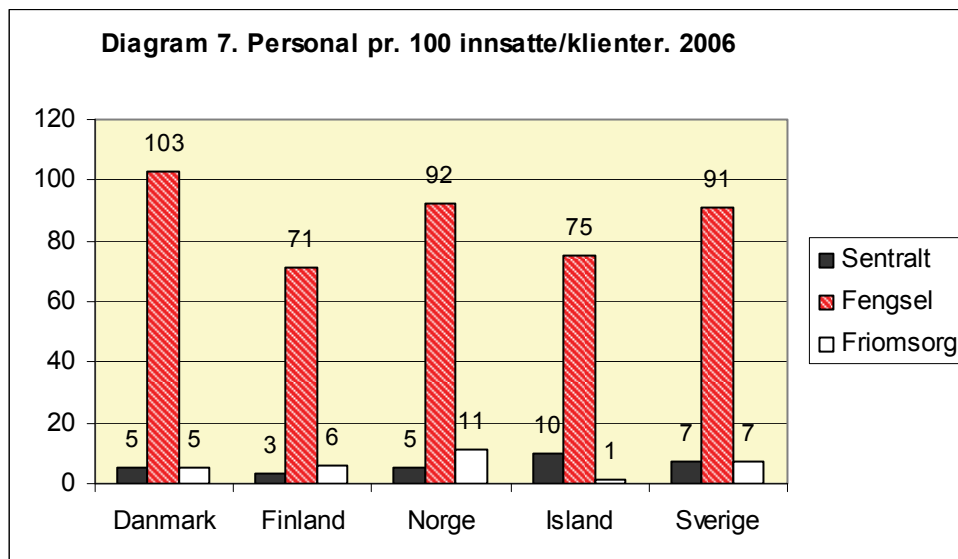
Med en samlet beleggspersent på 105 i 2006 topper Finland stadig den nordiske statistikken når det gjelder plassutnyttelsen i fengslene (jf. 3.8.2.). Ettersom finske fengsler er pliktig til å ta imot den dømte/fengslede straks etter dom eller rettens beslutning, må den høye plassutnyttelsen i Finland skyldes at det er for få fengselsplasser i forhold til behovet. Bortsett fra Island er plassutnyttelsen fortsatt meget høy i de andre nordiske landene, mellom 94 – 98 % i gjennomsnitt.

2.5 Personalsituasjonen

Fordelingen av arbeidsoppgaver mellom sentraladministrasjon, fengsler og friomsorg kan variere mellom landene, og det er også noen forskjeller med hensyn til hvilke stillingsgrupper som er inkludert eller holdt utenfor personaltallene, jf. definisjonen av "personal". Personaltallene må derfor tolkes med forsiktighet.

I forhold til det økende fangetallet har det skjedd en nedgang i personellet i fengslene i Finland, Norge og Sverige i femårsperioden (jf. 3.9). I Danmark er forholdet mellom antall ansatte og innsatte i fengslene fortsatt ca. én til én, 103 pr. 100 innsatte i 2006. I Norge og Sverige var forholdet henholdsvis 92 og 91 pr. 100 innsatte i 2006. Finland og

Island skiller seg ut med henholdsvis 71 og 75 ansatte pr. 100 innsatte i 2006, jf diagram 7.

Det er også klare forskjeller mellom landene når det gjelder antall ansatte i friomsorgen i forhold til antall klienter. Norge har flest, 11 pr. 100 klienter, mens Island bare har 1 ansatt pr. 100 klienter. Sammenlignet med antall innsatte i fengsel har Island derimot relativt sett minst dobbelt så mange ansatte i sentraladministrasjonen, 10 pr. 100 innsatte i 2006. Som nevnt i fjorårets kommentarartikkel i denne serien har nok forholdet sammenheng med at selv lave fangetall krever et visst minimum av administrasjon.

3 Tabeller

3.1 Klienttillströmning til kriminalvården

3.1.1 Danmark	2002	2003	2004	2005	2006
Påbörjade fängelsestraff	8 059	8 830	8 958	11 173	10 689
Nyttillkomna klienter i frivården	9 223	9 856	10 311	10 410	11 498
därav					
samhällstjänst	3 904	4 023	4 221	4 235	4 179
Samhällss traf
villkorlig frigivning med övervakning	1 469	1 726	1 662	2 005	2 147
villkorlig dom med övervakning	1 742	2 057	2 030	1 958	1 847
tillsyn av psykiskt sjuka som är kriminella	394	401	590	643	801
alkoholistbehandling	1 529	1 367	1 370	1 157	1 428
kontraktsvård
skyddstillsyn exkl. samhällstjänst och kontraktsvård
intensivövervakning (s.k. fotboja) ⁴	.	.	.	64	694
övriga ⁵	185	282	438	348	402
<i>Påbörjade fängelsestraff per 100 000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	185	202	205	254	242
<i>hela folkmängden</i>	150	164	166	206	197
<i>Nyttillkomna klienter i frivården per 100 000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	211	226	235	237	261
<i>hela folkmängden</i>	172	183	191	192	212

⁴ Från och med 1. juli 2005.

⁵ I Danmark finns också tillsyn i förbindelse med behandlingsbestemt afsoning, tillsyn för sexualbrottsdömda som deltar i behandling, samt tiltalefracald som inte särredovisas här.

3.1.2 Finland	2002	2003	2004	2005	2006
Påbörjade fängelsestraff	4 694	4 604	4 835	4 921	4 641
Nyttillkomna klienter i frivården	5 218	5 051	5 619	5 819	5 661
därav					
samhällstjänst	3 378	3 238	3 711	3 983	3 679
samhällsstraff	
villkorlig frigivning med övervakning	854	886	1 003	993	1 179
villkorlig dom med övervakning	958	904	883	810	769
tillsyn av psykiskt sjuka som är kriminella
alkoholistbehandling
kontraktsvård
skyddstillsyn exkl. samhällstjänst och kontraktsvård
intensivövervakning (s.k. fotboja)
övriga ⁶	28	23	22	33	34
<i>Påbörjade fängelsestraff per 100 000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	110	108	112	114	107
<i>hela folkmängden</i>	90	88	93	94	88
<i>Nyttillkomna klienter i frivården per 100 000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	122	118	131	135	130
<i>hela folkmängden</i>	100	97	108	111	108

⁶ I Finland finns ungdomsstraff, som inte särredovisas här.

3.1.3 Island	2002	2003	2004	2005	2006
Påbörjade fängelsestraff	155	237	197	205	204
Nyttillkomna klienter i frivården	329	438	402	337	347
därav					
samhällstjänst	206	289	255	205	196
samhällsstraff	.	.	.		
villkorlig frigivning med övervakning ⁷	113	125	141	131	150
villkorlig dom med övervakning	10	24	6	1	1
tillsyn av psykiskt sjuka som är kriminella
alkoholistbehandling
kontraktsvård
skyddstillsyn exkl. samhällstjänst och kontraktsvård
intensivövervakning (s.k. fotboja)
övriga	-	-	-	-	-
<i>Påbörjade fängelsestraff per 100 000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	70	107	88	90	87
<i>hela folkmängden</i>	54	82	68	70	68
<i>Nyttillkomna klienter i frivården per 100 000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	149	197	179	148	148
<i>hela folkmängden</i>	115	152	138	115	116

⁷ Inkluderar benådning til frivården.

3.1.4 Norge	2002	2003	2004	2005	2006
Påbörjade fängelsestraff	8 020	8 370	8 714	9 206	9 376
Nyttillkomna klienter i frivården	2 765	3 051	3 786	4 219	4 301
därav					
samhällstjänst	401	81	24	6	9
samhällsstraff	380	1 352	2 094	2 544	2 648
villkorlig frigivning med övervakning	1 176	1 210	1 206	1 116	1 045
villkorlig dom med övervakning	791	390	11	18	17
tillsyn av psykiskt sjuka som är kriminella
alkoholistbehandling
kontraktsvård
skyddstillsyn exkl. samhällstjänst och kontraktsvård
intensivövervakning (s.k. fotboja)
övriga ⁸	17	18	451	535	582
<i>Påbörjade fängelsestraff per 100 000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	222	230	238	247	251
<i>hela folkmängden</i>	177	184	190	198	202
<i>Nyttillkomna klienter i frivården per 100 000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	76	84	103	113	115
<i>hela folkmängden</i>	61	67	83	91	93

⁸ Senaste åren huvudsakligen villkorlig dom med "promilleprogram", en kurs med samtal och behandlingsåtgärder mot rattfylleri.

3.1.5 Sverige	2002	2003	2004	2005	2006
Påbörjade fängelsestraff	10 173	10 721	11 343	10 656	10 458
Nyttillkomna klienter i frivården	17 569	18 644	18 289	19 121	19 874
därav					
samhällstjänst ⁹	4 501	4 703	4 385	4 444	4 703
samhällsstraff	
villkorlig frigivning med övervakning	5 193	5 763	5 705	6 067	6 035
villkorlig dom med övervakning
tillsyn av psykiskt sjuka som är kriminella
alkoholistbehandling
kontraktsvård	1 511	1 332	1 368	1 372	1 439
skyddstillsyn exkl. samhällstjänst och kontraktsvård	4 127	4 407	4 147	4 074	4 297
intensivövervakning (s.k. fotboja) ¹⁰	2 237	2 439	2 846	3 164	3 400
övriga	-	-	-	-	-
<i>Påbörjade fängelsestraff per 100 000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	140	146	154	143	138
<i>hela folkmängden</i>	114	120	126	118	115
<i>Nyttillkomna klienter i frivården per 100 000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	241	254	248	257	263
<i>hela folkmängden</i>	197	209	204	212	218

⁹ Villkorlig dom med samhällstjänst redovisas tillsammans med annan samhällstjänst.

¹⁰ Från och med 1.10.2001 ingår också klienter som avtjänade sista delen av sitt fängelsestraff genom intensivövervakning (utsluss).

3.2 Medelantal frihetsberövade per kategori

3.2.1 Danmark	2002	2003	2004	2005	2006
Medelantal inskrivna frihetsberövade ¹¹	3 621	3 865	3 982	4 233	4 140
därav					
häktade	1 003	1 060	1 089	1 044	1 098
<i>procent</i>	28	27	27	25	27
dömda till fängelse	2 526	2 694	2 799	3 084	2 941
<i>procent</i>	70	70	70	73	71
bötesförvandling	31	40	20	21	15
inskrivna för förvaring	24	23	26	28	28
inskrivna för sikring
inskrivna för internering
övriga inskrivna	37	48	48	56	58
<i>Dömda per 100000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	58	62	64	70	67
<i>hela folkmängden</i>	47	50	52	57	54
<i>Samtliga frihetsberövade per 100000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	83	88	91	96	94
<i>hela folkmängden</i>	67	72	74	78	76

¹¹ Mätning varje dag.

3.2.2 Finland	2002	2003	2004	2005	2006
Medelantal inskrivna frihetsberövade ¹²	3 434	3 578	3 577	3 888	3 778
därav					
häktade ¹³	478	492	473	519	463
<i>procent</i>	<i>14</i>	<i>14</i>	<i>13</i>	<i>13</i>	<i>12</i>
dömda till fängelse	2 743	2 865	3 000	3 167	3 126
<i>procent</i>	<i>80</i>	<i>80</i>	<i>84</i>	<i>81</i>	<i>83</i>
bötesförvandling	190	198	81	179	189
inskrivna för förvaring
inskrivna för sikring
inskrivna för internering ¹⁴	23	23	23	23	.
övriga inskrivna	-	-	-	-	-
<i>Dömda per 100000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	64	67	70	73	72
<i>hela folkmängden</i>	53	55	57	60	59
<i>Samtliga frihetsberövade per 100000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	81	84	83	90	87
<i>hela folkmängden</i>	66	69	69	74	72

¹² Mätning två gånger per månad. Inskrivna som er olovligen frånvarande (ca. 50 personer) ingår i mätningen.

¹³ I Finland var dessutom 173 (2002), 187 (2003), 97 (2004), 109 (2005) och 110 (2006) häktade på polisarrest.

¹⁴ Internering ströks i lagstiftningen den 1 oktober 2006. De som 2006 blev inskrivna för internering har räknats till de dömda.

3.2.3 Island	2002	2003	2004	2005	2006
Medelantal inskrivna frihetsberövade ¹⁵	119	133	138	139	145
därav					
häktade	16	12	13	16	18
<i>procent</i>	<i>13</i>	<i>9</i>	<i>9</i>	<i>12</i>	<i>12</i>
dömda till fängelse	91	102	105	105	105
<i>procent</i>	<i>76</i>	<i>77</i>	<i>76</i>	<i>75</i>	<i>73</i>
bötesförvandling	4	7	8	4	4
inskrivna för förvaring
inskrivna för sikring
inskrivna för internering
övriga inskrivna ¹⁶	9	13	13	14	17
<i>Dömda per 100000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	41	46	47	46	45
<i>hela folkmängden</i>	32	35	36	36	35
<i>Samtliga frihetsberövade per 100000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	54	60	61	61	62
<i>hela folkmängden</i>	42	46	48	47	48

¹⁵ Mätning varje dag.

¹⁶ Inskrivna på et privat "halfway house".

3.2.4 Norge	2002	2003	2004	2005	2006
Medelantal inskrivna frihetsberövade ¹⁷	2 850	2 964	3 090	3 174	3 300
därav					
häktade	660	622	608	578	563
<i>procent</i>	<i>23</i>	<i>21</i>	<i>20</i>	<i>18</i>	<i>17</i>
dömda till fängelse	2 062	2 208	2 346	2 399	2 564
<i>procent</i>	<i>72</i>	<i>74</i>	<i>76</i>	<i>76</i>	<i>78</i>
bötesförvandling	52	38	48	111	86
inskrivna för förvaring	1	21	49	66	72
inskrivna för sikring	57	48	23	10	3
inskrivna för internering					
övriga inskrivna ¹⁸	12	27	16	10	12
<i>Dömda per 100000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	57	61	64	64	69
<i>hela folkmängden</i>	46	49	51	52	55
<i>Samtliga frihetsberövade per 100000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	79	81	84	85	88
<i>hela folkmängden</i>	63	65	68	68	71

¹⁷ Mätning varje dag.

¹⁸ Till största delen i förvartagna enligt utlänningslagen.

3.2.5 Sverige	2002	2003	2004	2005	2006
Medelantal inskrivna frihetsberövade ¹⁹	6 097	6 535	7 020	7 008	7 196
därav					
häktade	1 335	1 400	1 474	1 504	1 522
<i>procent</i>	<i>22</i>	<i>21</i>	<i>21</i>	<i>21</i>	<i>21</i>
dömda till fängelse	4 687	5 049	5 442	5 397	5 585
<i>procent</i>	<i>77</i>	<i>77</i>	<i>78</i>	<i>77</i>	<i>78</i>
bötesförvandling
inskrivna för förvaring
inskrivna för sikring
inskrivna för internering
övriga inskrivna	75	86	104	107	89
<i>Dömda per 100000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	64	69	74	73	74
<i>hela folkmängden</i>	53	56	61	60	61
<i>Samtliga frihetsberövade per 100000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	84	89	95	94	95
<i>hela folkmängden</i>	68	73	78	78	79

¹⁹ Mätning 1 gång per månad.

3.3 Medelantal frivårdsklienter per kategori

3.3.1 Danmark	2002	2003	2004	2005	2006
Medelantal inskrivna frivårdsklienter ²⁰	8 017	8 279	8 541	8 921	8 839
därav					
samhällstjänst	2 557	2 712	2 766	2 776	2 620
samhällsstraff	
villkorlig frigivning med övervakning	1 070	1 119	1 142	1 377	1 614
villkorlig dom med övervakning	1 675	1 682	1 713	1 779	1 668
tillsyn av psykiskt sjuka som är kriminella	1 161	1 301	1 427	1 594	1 922
alkoholistbehandling	1 464	1 362	1 334	1 247	834
kontraktsvård
skyddstillsyn exkl. samhällstjänst och kontraktsvård
intensivövervakning (s.k. fotboja) ²¹	.	.	.	4	57
övriga ²²	90	103	159	144	124
<i>Frivårdsklienter per 100 000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	184	189	195	203	200
<i>hela folkmängden</i>	149	154	158	165	163

²⁰ Mätning 1 gång per månad.

²¹ Från och med 1. juli 2005.

²² I Danmark finns också tillsyn i förbindelse med behandlingsbestemt avtjänande av straff, tillsyn för sexualbrottsdömda som deltar i behandling, samt tiltalefrafald som inte särredovisas här.

3.3.2 Finland	2002	2003	2004	2005	2006
Medelantal inskrivna frivårdsklienter ²³	4 320	4 420	4 619	4 791	4 593
därav					
samhällstjänst	1 359	1 498	1 611	1 750	1 650
samhällsstraff					
villkorlig frigivning med övervakning	1 308	1 272	1 357	1 437	1 486
villkorlig dom med övervakning	1 614	1 624	1 630	1 572	1 429
tillsyn av psykiskt sjuka som är kriminella
alkoholistbehandling
kontraktsvård
skyddstillsyn exkl. samhällstjänst och kontraktsvård
intensivövervakning (s.k. fotboja)
övriga ²⁴	39	26	21	32	28
<i>Frivårdsklienter per 100 000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	101	103	107	111	106
<i>hela folkmängden</i>	83	85	88	91	87

²³ Mätning 4 gånger per år.

²⁴ Ungdomsstraff ingår, som inte särredovisas här.

3.3.3 Island	2002	2003	2004	2005	2006
Medelantal inskrivna frivårdsklienter ²⁵	322	404	370	328	308
därav					
samhällstjänst	52	77	64	63	60
samhällsstraff	.	.	.		
villkorlig frigivning med övervakning	140	159	168	171	174
villkorlig dom med övervakning	28	34	26	14	5
tillsyn av psykiskt sjuka som är kriminella
alkoholistbehandling
kontraktsvård
skyddstillsyn exkl. samhällstjänst och kontraktsvård
intensivövervakning (s.k. fotboja)
övriga	102	133	109	80	69
<i>Frivårdsklienter per 100 000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	146	182	165	144	131
<i>hela folkmängden</i>	112	140	127	112	103

²⁵ Mätning 1 gång per månad.

3.3.4 Norge	2002	2003	2004	2005	2006
Medelantal inskrivna frivårdsklienter ²⁶	2 061	1 709	1 902	2 145	2 352
därav					
samhällstjänst	257	81	36	11	8
samhällsstraff	99	561	986	1 269	1 427
villkorlig frigivning med övervakning	377	341	419	411	447
villkorlig dom med övervakning ²⁷	1 226	649	402	415	427
tillsyn av psykiskt sjuka som är kriminella
alkoholistbehandling ²⁸
kontraktsvård
skyddstillsyn exkl. samhällstjänst och kontraktsvård
intensivövervakning (s.k. fotboja)
övriga ²⁹	103	78	60	39	43
<i>Frivårdsklienter per 100 000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	57	47	52	57	63
<i>hela folkmängden</i>	46	38	42	46	51

²⁶ Mätning varje dag.

²⁷ I 2006 deltog 404 av dessa i s.k. "promilleprogram", en kurs med samtal och behandlingsåtgärder mot rattfylleri.

²⁸ Jämför not 27.

²⁹ Huvudsakligen förvaringsdömda i frihet och "frisikring".

3.3.5 Sverige	2002	2003	2004	2005	2006
Medelantal inskrivna frivårdsklienter ³⁰	13 216	13 381	13 488	13 366	13 346
därav					
samhällstjänst ³¹	2 021	1 977	1 996	1 962	1 956
samhällsstraff					
villkorlig frigivning med övervakning	4 495	4 656	4 758	4 930	4 809
villkorlig dom med övervakning
tillsyn av psykiskt sjuka som är kriminella
alkoholistbehandling
kontraktsvård	1 143	1 216	1 236	1 268	1 385
skyddstillsyn exkl. samhällstjänst och kontraktsvård	5 333	5 238	5 160	4 819	4 674
intensivövervakning (s.k. fotboja) ³²	224	294	338	387	522
övriga	0	0	0	0	0
<i>Frivårdsklienter per 100 000 av</i>					
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	181	183	183	180	176
<i>hela folkmängden</i>	148	150	150	148	146

³⁰ Mätning 1 gång per månad år 2001. Från och med 2002 görs mätning varje dag.

³¹ Villkorlig dom med samhällstjänst redovisas tillsammans med annan samhällstjänst.

³² Från och med 1.10.2001 ingår också klienter som avtjänade sista delen av sitt fängelsestraff genom intensivövervakning (utsluss).

3.4 Beläggning av fängelsedömda en bestämd dag

3.4.1 Danmark	2002	2003	2004	2005	2006
Totalt antal dömda till fängelse en bestämd dag	2 324	2 415	2 577	2 955	2 496
därav					
kvinnor					
antal	109	106	122	121	97
<i>procent</i>	4,7	4,4	4,7	4,1	3,9
utländska medborgare					
antal	402	358
<i>procent</i>				13,6	14,3
därav nordiska	15	7
<i>procent</i>				0,5	0,3
15 – 17 åringar					
antal	8	5	11	9	10
<i>procent</i>	0,3	0,2	0,4	0,3	0,4
livstidsdömda					
antal	17	17	17	16	16
<i>procent</i>	0,7	0,7	0,7	0,5	0,6

3.4.2 Finland	2002	2003	2004	2005	2006
Totalt antal dömda till fängelse en bestämd dag	2 819	2 845	3 039	3 198	2 868
därav					
kvinnor					
antal	145	147	156	183	168
<i>procent</i>	5,1	5,2	5,1	5,7	5,9
utländska medborgare					
antal	176	213	179	153	196
<i>procent</i>	6,2	7,5	5,9	4,8	6,8
därav nordiska	5	9	8	8	7
<i>procent</i>	0,2	0,3	0,3	0,3	0,2
15 – 17 åringar					
antal	5	4	4	8	4
<i>procent</i>	0,2	0,1	0,1	0,3	0,1
livstidsdömda					
antal	74	97	104	124	136
<i>procent</i>	2,6	3,4	3,4	3,9	4,7

3.4.3 Island	2002	2003	2004	2005	2006
Totalt antal dömda till fängelse en bestämd dag	87	104	106	101	101
därav					
kvinnor					
antal	3	6	6	6	5
<i>procent</i>	3,4	5,8	5,7	5,9	5,0
utländska medborgare					
antal	7	9	6	10	11
<i>procent</i>	8,0	8,7	5,7	9,9	10,9
därav nordiska	1	-	-	1	-
<i>procent</i>	1,1	-	-	1,0	-
15 – 17 åringar					
antal	-	-	-	-	1
<i>procent</i>					1,0
livstidsdömda					
antal	-	-	-	-	-
<i>procent</i>					

3.4.4 Norge	2002	2003	2004	2005	2006
Totalt antal dömda till fängelse en bestämd dag	2 111	2 162	2 391	2 512	2 656
därav					
kvinnor					
antal	116	110	128	118	136
<i>procent</i>	5,5	5,1	5,4	4,7	5,1
utländska medborgare					
antal	221	275	331	326	408
<i>procent</i>	10,5	12,7	13,8	13,0	15,4
därav nordiska	26	30	26	22	35
<i>procent</i>	1,2	1,4	1,1	0,9	1,3
15 – 17 åringar					
antal	4	8	2	6	9
<i>procent</i>	0,2	0,4	0,1	0,2	0,3
livstidsdömda					
antal
<i>procent</i>					

3.4.5 Sverige	2002	2003	2004	2005	2006
Totalt antal dömda till fängelse en bestämd dag	4 822	5 044	5 413	5 144	5 168
därav					
kvinnor					
antal	254	264	314	258	271
<i>procent</i>	5,3	5,2	5,8	5,0	5,2
utländska medborgare					
antal	1 319	1 383	1 388	1 406	1456
<i>procent</i>	27,4	27,4	25,6	27,3	28,2
därav nordiska	246	237	244	209	214
<i>procent</i>	5,1	4,7	4,5	4,1	4,1
15 – 17 åringar³³					
antal	-	2	1	1	-
<i>procent</i>	-	0,0	0,0	0,0	-
livstidsdömda					
antal	106	117	123	142	151
<i>procent</i>	2,2	2,3	2,3	2,8	2,9

³³ Från och med 1999 döms ungdomar i Sverige till slutet ungdomsvård som tidsbestämts av domstolen och som verkställs hos Statens Institutionsstyrelse.

3.5 Rymningar direkt från anstalts- eller häktesområde

3.5.1 Danmark	2002	2003	2004	2005	2006
Öppna anstalter					
Antal rymningar	182	100	117	104	71
<i>Rymningar per 100 000 vårddygn</i>	<i>42</i>	<i>21</i>	<i>24</i>	<i>19</i>	<i>13</i>
Slutna anstalter och häkten					
Antal rymningar	21	9	12	6	17
<i>Rymningar per 100 000 vårddygn</i>	<i>3</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>2</i>

3.5.2 Finland³⁴	2002	2003	2004	2005	2006
Öppna anstalter					
Antal rymningar	41	29	27	18	43
<i>Rymningar per 100 000 vårddygn</i>	<i>14</i>	<i>11</i>	<i>9</i>	<i>6</i>	<i>14</i>
Slutna anstalter och häkten					
Antal rymningar	34	28	19	21	13
<i>Rymningar per 100 000 vårddygn</i>	<i>4</i>	<i>3</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>1</i>

³⁴ Finlands siffror inkluderar rymning från sjukhus och liknande.

3.5.3 Island	2002	2003	2004	2005	2006
Öppna anstalter					
Antal rymningar	-	-	-	-	-
<i>Rymningar per 100 000 vårddygn</i>					
Slutna anstalter och häkten					
Antal rymningar	-	-	1	1	-
<i>Rymningar per 100 000 vårddygn</i>			3	3	

3.5.4 Norge	2002	2003	2004	2005	2006
Öppna anstalter					
Antal rymningar	53	44	50	29	40
<i>Rymningar per 100 000 vårddygn</i>	17	14	14	8	11
Slutna anstalter och häkten					
Antal rymningar	3	1	2	4	1
<i>Rymningar per 100 000 vårddygn</i>	0	0	0	1	0

3.5.5 Sverige	2002	2003	2004	2005	2006
Öppna anstalter					
Antal rymningar	135	239	236	118	123
<i>Rymningar per 100 000 vård dygn</i>	<i>37</i>	<i>54</i>	<i>48</i>	<i>25</i>	<i>26</i>
Slutna anstalter och häkten					
Antal rymningar	44	42	44	17	16
<i>Rymningar per 100 000 vård dygn</i>	<i>3</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>1</i>	<i>1</i>

3.6 Dödsfall i anstalter och häkten

3.6.1 Danmark	2002	2003	2004	2005	2006
Antal självmord	3	5	7	8	1
Övriga dödsfall	4	7	8	6	5

3.6.2 Finland	2002	2003	2004	2005	2006
Antal självmord	6	3	5	4	3
Övriga dödsfall	2	7	3	3	4

3.6.3 Island	2002	2003	2004	2005	2006
Antal självmord	-	-	1	1	-
Övriga dödsfall	-	-	-	-	-

3.6.4 Norge	2002	2003	2004	2005	2006
Antal självmord	2	7	5	5	2
Övriga dödsfall	7	2	5	2	2

3.6.5 Sverige	2002	2003	2004	2005	2006
Antal självmord	7	8	8	7	6
Övriga dödsfall	12	7	6	18	14

3.7 Anstalts- och häktesenheter samt platskapacitet vid årets slut

3.7.1 Danmark	2002	2003	2004	2005	2006
Öppna anstaltsenheter					
antal enheter	10	10	10	12	10
antal platser	1 265	1 406	1 383	1 659	1 464
antal platser vid					
största enhet	221	221	221	203	190
minsta enhet	15	15	15	15	15
Slutna anstaltsenheter					
antal enheter	5	5	6	7	8
antal platser	764	809	886	939	985
antal platser vid					
största enhet	199	222	219	219	207
minsta enhet	86	86	85	50	50
Häktesenheter					
antal enheter	41	41	41	43	43
antal platser	1 636	1 676	1 675	1 718	1 719
antal platser vid					
största enhet	431	523	528	528	545
minsta enhet	12	12	12	13	13
Totalt antal platser	3 665	3 891	3 944	4 316	4 168

3.7.2 Finland	2002	2003	2004	2005	2006³⁵
Öppna anstaltsenheter					
antal enheter	20	20	20	19	19
antal platser	819	800	819	860	1 032
antal platser vid					
största enhet	92	92	95	95	101
minsta enhet	8	8	8	14	9
Slutna anstaltsenheter					
antal enheter	17	16	16	16	16
antal platser	2 479	2 486	2 514	2 519	2 575
antal platser vid					
största enhet	250	330	330	330	379
minsta enhet	53	53	53	52	50
Häktesenheter					
antal enheter
antal platser
antal platser vid					
största enhet					
minsta enhet					
Totalt antal platser	3 298	3 286	3 333	3 379	3 607

³⁵ Antalet anstaltsplatser kontrollerades och omdefinierades den 1 oktober 2006.

3.7.3 Island	2002	2003	2004	2005	2006
Öppna anstaltsenheter					
antal enheter	1	1	1	1	1
antal platser	14	14	14	14	14
antal platser vid					
största enhet	14	14	14	14	14
minsta enhet	14	14	14	14	14
Slutna anstaltsenheter					
antal enheter	4	4	4	4	4
antal platser	110	110	110	110	110
antal platser vid					
största enhet	87	87	87	87	87
minsta enhet	8	8	8	8	8
Häktesenheter					
antal enheter	2	2	2	2	2
antal platser	12	12	12	12	12
antal platser vid					
största enhet	10	10	10	10	10
minsta enhet	2	2	2	2	2
Totalt antal platser	136	136	136	136	136

3.7.4 Norge	2002	2003	2004	2005	2006
Öppna anstaltsenheter³⁶					
antal enheter	23	28	28	29	35
antal platser	941	1 036	1 022	1 098	1 247
antal platser vid					
största enhet	105	105	105	105	115
minsta enhet	5	5	5	5	6
Slutna anstaltsenheter					
antal enheter	32	31	32	32	32
antal platser	2 009	2 018	2 132	2 175	2 220
antal platser vid					
största enhet	352	352	375	380	392
minsta enhet	9	9	9	9	12
Häktesenheter					
antal enheter
antal platser
antal platser vid					
största enhet					
minsta enhet					
Totalt antal platser	2 950	3 054	3 154	3 273	3 467

³⁶ Från 2003 är s.k. "övergångsboliger" (tidigare "hybelhus" under frivården) medräknade i öppna anstaltsenheter i Norge.

3.7.5 Sverige	2002	2003	2004	2005	2006
Öppna anstaltsenheter					
antal enheter	20	26	29	27	24
antal platser	1173	1 226	1 505	1 453	1 370
antal platser vid					
största enhet	137	118	150	150	150
minsta enhet	9	6	6	6	6
Slutna anstaltsenheter					
antal enheter	40	43	44	45	44
antal platser	3275	3 273	3 275	3 513	3 587
antal platser vid					
största enhet	281	245	245	257	258
minsta enhet	4	5	5	5	5
Häktesenheter					
antal enheter	28	28	29	31	31
antal platser	1606	1 785	2 025	1 838	1 878
antal platser vid					
största enhet	302	315	301	301	301
minsta enhet	12	12	14	14	14
Totalt antal platser	6 054	6 284	6 805	6 804	6 835

3.8 Platser, beläggning och beläggningsprocent i medeltal

3.8.1 Danmark³⁷	2002	2003	2004	2005	2006
Öppna anstalter					
antal platser	1 249	1 310	1 394	1 527	1 520
beläggning	1 188	1 281	1 331	1 516	1 444
<i>beläggningsprocent</i>	95	98	95	99	95
Slutna anstalter					
antal platser	740	823	840	922	943
beläggning	688	753	788	881	875
<i>beläggningsprocent</i>	93	91	94	96	93
Häkten					
antal platser	1 633	1 641	1 679	1 700	1 706
beläggning	1 559	1 607	1 648	1 644	1 613
<i>beläggningsprocent</i>	95	98	98	97	95
Totalt					
antal platser	3 622	3 774	3 913	4 149	4 169
beläggning	3 435	3 641	3 737	4041	3 932
<i>beläggningsprocent</i>	95	96	96	97	94

³⁷ Mätning varje dag. I Danmark finns dessutom ett antal s.k. pensioner som huvudsakligen används för klienter under övervakning samt dömda som utplaceras där när de verkställer ett frihetsstraff. Under 2006 fanns det i genomsnitt 180 platser på pensionerna, och i genomsnitt fanns 168 klienter där.

3.8.2 Finland³⁸	2002	2003	2004	2005	2006³⁹
Öppna anstalter					
antal platser	814	810	818	849	1032
beläggning	791	752	805	856	869
<i>beläggningsprocent</i>	<i>97</i>	<i>93</i>	<i>98</i>	<i>101</i>	<i>84</i>
Slutna anstalter					
antal platser	2 460	2 485	2 509	2 469	2 575
beläggning	2 643	2 826	2 771	3 032	2 909
<i>beläggningsprocent</i>	<i>107</i>	<i>114</i>	<i>110</i>	<i>123</i>	<i>113</i>
Häkten					
antal platser
beläggning
<i>beläggningsprocent</i>
Totalt					
antal platser	3 274	3 295	3 327	3 318	3 607
beläggning	3 434	3 578	3 576	3 888	3 778
<i>beläggningsprocent</i>	<i>105</i>	<i>109</i>	<i>107</i>	<i>117</i>	<i>105</i>

³⁸ Mätning 2 gånger per månad. I Finland bedrivs häktesverksamhet på vissa av de slutna anstalterna.

³⁹ Lokalerna för fångar kontrollerades och omdefinierades den 1 oktober 2006. För 2006 har uppgifterna från årets sista dag använts.

3.8.3 Island⁴⁰	2002	2003	2004	2005	2006
Öppna anstalter					
antal platser	14	14	14	14	14
beläggning	12	12	13	13	13
<i>beläggningsprocent</i>	88	89	92	95	92
Slutna anstalter					
antal platser	110	110	110	110	110
beläggning	88	102	105	101	102
<i>beläggningsprocent</i>	80	93	96	92	92
Häkten					
antal platser	12	12	12	12	12
beläggning ⁴¹	4	2	2	2	3
<i>beläggningsprocent</i>	30	13	19	14	26
Totalt					
antal platser	136	136	136	136	136
beläggning	104	116	120	116	118
<i>beläggningsprocent</i>	77	85	89	85	87

⁴⁰ Mätning varje dag.

⁴¹ I Island er häktade som får vistas tillsammans med andra intagna fängslade på slutet eller öppen anstalt.

3.8.4 Norge⁴²	2002	2003	2004	2005	2006
Öppna anstalter					
antal platser ⁴³	910	974	1 029	1 065	1 071
beläggning	832	880	949	987	1 004
<i>beläggningsprocent</i>	<i>91</i>	<i>90</i>	<i>92</i>	<i>93</i>	<i>94</i>
Slutna anstalter					
antal platser	1 962	1 997	2 052	2 109	2 218
beläggning	1 905	1 970	2 028	2 064	2 156
<i>beläggningsprocent</i>	<i>97</i>	<i>99</i>	<i>99</i>	<i>98</i>	<i>97</i>
Häkten					
antal platser
beläggning
<i>beläggningsprocent</i>
Totalt					
antal platser	2 872	2 971	3 081	3 174	3 289
beläggning	2 736	2 850	2 977	3 051	3 159
<i>beläggningsprocent</i>	<i>95</i>	<i>96</i>	<i>97</i>	<i>96</i>	<i>96</i>

⁴² Mätning varje dag.

⁴³ Från och med 2003 er s.k. "övergångsboliger" (tidigare "hybelhus" under frivården) medräknade i öppna anstalter.

3.8.5 Sverige⁴⁴	2002	2003	2004	2005	2006
Öppna anstalter					
antal platser	1 167	1 217	1 357	1 473	1 387
beläggning	1 013	1 223	1 360	1 278	1 291
<i>beläggningsprocent</i>	<i>87</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>87</i>	<i>93</i>
Slutna anstalter					
antal platser	3 178	3 281	3 262	3 421	3 543
beläggning	3 108	3 237	3 352	3 416	3 490
<i>beläggningsprocent</i>	<i>98</i>	<i>99</i>	<i>103</i>	<i>100</i>	<i>99</i>
Häkten					
antal platser	1 681	1 771	1 931	1 812	1 847
beläggning	1 651	1 762	1 947	1 891	1 831
<i>beläggningsprocent</i>	<i>98</i>	<i>99</i>	<i>101</i>	<i>104</i>	<i>99</i>
Totalt					
antal platser	6 026	6 269	6 550	6 706	6 777
beläggning	5 772	6 222	6 659	6 585	6 612
<i>beläggningsprocent</i>	<i>96</i>	<i>99</i>	<i>102</i>	<i>98</i>	<i>98</i>

⁴⁴ Mätning varje dag.

3.9 Personal i kriminalvården i absoluta tal och i relation til antalet klienter

3.9.1 Danmark	2002	2003	2004	2005	2006
Central administration	210	204	201	205	198
<i>Personal per 100 intagna</i>	6	6	5	5	5
Anstalter och häkten	3 514	3 573	3 746	3 964	4 038
<i>Personal per 100 intagna</i>	102	98	100	98	103
Kriminalvård i frihet	351	342	350	378	413
<i>Personal per 100 klienter i frivård</i>	4	4	4	4	5

3.9.2 Finland	2002	2003	2004	2005	2006
Central administration	114	113	112	110	95
<i>Personal per 100 intagna</i>	3	3	3	3	3
Anstalter och häkten ⁴⁵	2 687	2 677	2 712	2 735	2 693
<i>Personal per 100 intagna</i>	78	75	76	70	71
Kriminalvård i frihet	267	271	274	284	296
<i>Personal per 100 klienter i frivård</i>	6	6	6	6	6

⁴⁵ Finland har ca 150 årsarbetskrafter/300 personer (2001) som arbetar i fängelse men inte är anställda av kriminalvården.

3.9.3 Island	2002	2003	2004	2005	2006
Central administration	11	11	11	12	12
<i>Personal per 100 intagna</i>	<i>11</i>	<i>9</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>10</i>
Anstalter och häkten	86	86	86	86	88
<i>Personal per 100 intagna</i>	<i>83</i>	<i>74</i>	<i>71</i>	<i>74</i>	<i>75</i>
Kriminalvård i frihet	3	3	3	3	3
<i>Personal per 100 klienter i frivård</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>

3.9.4 Norge	2002	2003	2004	2005	2006
Central administration⁴⁶	171	178	154	159	155
<i>Personal per 100 intagna</i>	<i>6</i>	<i>6</i>	<i>5</i>	<i>5</i>	<i>5</i>
Anstalter och häkten⁴⁷	2772	2 836	2 856	2 907	2 907
<i>Personal per 100 intagna</i>	<i>101</i>	<i>100</i>	<i>96</i>	<i>95</i>	<i>92</i>
Kriminalvård i frihet	252	252	252	252	252
<i>Personal per 100 klienter i frivård</i>	<i>12</i>	<i>15</i>	<i>13</i>	<i>12</i>	<i>11</i>

⁴⁶ Här räknas den norska kriminalvårdens nya regionala kontor som central administration fr.o.m. 2002.

⁴⁷ Norge har ca 300 (2001) årsarbetskrafter som arbetar i fängelse men inte är anställda av kriminalvården.

3.9.5 Sverige⁴⁸	2002	2003	2004	2005	2006
Central administration⁴⁹	269	282	271	298	461
<i>Personal per 100 intagna</i>	5	5	4	5	7
Anstalter och häkten	5916	6 360	6 465	6 295	6 040
<i>Personal per 100 intagna</i>	102	102	97	96	91
Kriminalvård i frihet	1157	1 133	1126	1059	973
<i>Personal per 100 klienter i frivård</i>	9	8	8	8	7

⁴⁸ Fördelningen av personal mellan anstalt, häkte resp. frivård är skattad.

⁴⁹ I 2006 har expertresurser från lokal nivå flyttats till regional nivå. Expertresurser kommer därför att ingå i redovisning på central administration.